

Tiêu đề dự án: Tăng cường quan hệ đối tác trong việc thúc đẩy phát triển các mô hình không gian công cộng sinh thái tại Thành phố Huế (bao gồm cả các khu vực mở rộng) nhằm nâng cao nhận thức và sự tham gia của cộng đồng về bảo tồn đa dạng sinh học và bảo vệ môi trường

Thời gian dự án: Tháng 2 năm 2022 - tháng 11 năm 2022

Khu vực địa lý của dự án: Thành phố Huế (bao gồm cả các khu vực mở rộng)

Ý tưởng dự án:

1. Bối cảnh

Sự phát triển của một thành phố tác động trực tiếp đến đa dạng sinh học của đô thị và không gian sống cộng đồng. Sức ép của gia tăng dân số, đô thị hóa nhanh, thay đổi phương thức sử dụng đất, ô nhiễm môi trường và tác động của biến đổi khí hậu đã làm giảm đáng kể diện tích sinh cảnh, gia tăng sự chia cắt của các hệ sinh thái. Ở Việt Nam, lĩnh vực đa dạng sinh học đô thị vẫn còn khá mới và chưa có nhiều bài học thực tiễn ở cấp cộng đồng, đặc biệt là ở khu vực miền Trung. Quan trọng hơn, các bên liên quan (nhà nghiên cứu đa dạng sinh học, nhà quy hoạch đô thị, CBO...) chưa có cơ hội trao đổi và áp dụng các sáng kiến xây dựng mô hình đa dạng sinh học đô thị với sự tham gia của cộng đồng.

Dân số đô thị sẽ tăng lên nên nhu cầu cải thiện môi trường đô thị, sinh thái đô thị để hài hòa với hoạt động của con người và văn hóa cũng đang trở nên hết sức cấp thiết. Không gian công cộng với những đặc thù của nó rất thích hợp để hình thành các mô hình bảo tồn đa dạng sinh học đô thị, góp phần cải tạo không gian một cách bền vững cũng như nâng cao nhận thức của người dân đô thị về vai trò của môi trường và đa dạng sinh học.

Hiện nay, thành phố Huế, đặc biệt là vùng ngoại thành đang trong quá trình đô thị hóa nhanh chóng dẫn đến suy thoái môi trường sống (bê tông hóa đất, chuyển đổi đất nông nghiệp sang phi nông nghiệp, thu hẹp hồ, ao, ..) và đa dạng sinh học (giảm mật độ cây xanh, loài...). Ý thức bảo vệ môi trường, bảo tồn đa dạng sinh học của người dân còn chưa được cao, một phần khách quan cũng đến từ phương thức truyền thông một chiều. Mô hình không gian công cộng đa dạng sinh học đô thị là hướng đi phù hợp để tạo vùng đệm sinh thái quan trọng, cân bằng giữa phát triển với bảo tồn đa dạng sinh học trong đô thị. Giải pháp ưu tiên dự án thực hiện là tập trung vào hợp tác giữa các bên liên quan để sử dụng hiệu quả các nguồn lực của địa phương nhằm cùng nhau giải quyết các vấn đề về bảo tồn đa dạng sinh học và bảo vệ môi trường. Các giải pháp tập trung vào việc bảo vệ các loài bản địa, tăng mật độ cây xanh, tăng cường sinh cảnh, hạn chế bê tông hóa và tạo không gian cho các hoạt động thực hành hành vi “xanh” ở cấp cộng đồng.

2. Mục đích chính và các kết quả mong đợi:

2.1 Mục đích chính

Góp phần thúc đẩy lan tỏa các sáng kiến, hành động phát triển lĩnh vực bảo tồn đa dạng sinh học tại đô thị với sự tham gia của cộng đồng và các bên liên quan.

2.2 Mục tiêu

- Tăng cường bảo tồn và phát triển đa dạng sinh học, cải thiện môi trường sống tại các khu vực dự án
- Thúc đẩy sự tham gia của cộng đồng cải tạo không gian sống đô thị theo hướng bảo tồn đa dạng sinh học, hòa nhập và bền vững
- Nâng cao nhận thức của cộng đồng về bảo tồn đa dạng sinh học và bảo vệ môi trường
- Nâng cao năng lực của cộng đồng dân cư trong việc phát triển và quản lý các không gian công cộng
- Xây dựng quan hệ hợp tác giữa các đơn vị trong lĩnh vực phát triển không gian sinh thái đô thị

2.3 Kết quả mong đợi:

- Bảo tồn và phát triển hệ thống sinh thái ven đô thị (thực vật, sinh vật bản địa), cải thiện chất lượng môi trường bao gồm chất lượng không khí, đất và nguồn nước
- Ưu tiên sử dụng các vật liệu thân thiện, tái chế, địa phương trong việc thi công các công trình không gian công cộng nhằm giảm thiểu phát thải (chiếm ít nhất 50% khối lượng vật liệu trong không gian công cộng)
- Ít nhất 3 mô hình KGCC được xây dựng tại các địa bàn khác nhau tại khu vực mở rộng của thành phố Huế (các vùng nông thôn đang bị đô thị hóa cao) đảm bảo nguyên tắc: sinh thái, hòa nhập và bền vững
- Ít nhất 1000 người dân được hưởng lợi trực tiếp từ các KGCC
- Ít nhất 60 người dân (đặc biệt là nhóm phụ nữ) được nâng cao năng lực trong việc quản lý các KGCC
- Ít nhất 50 người (thuộc các tổ chức, cộng đồng...) tìm hiểu và học hỏi mô hình
- Ít nhất 200 người tham gia vào các hoạt động nâng cao nhận thức về bảo vệ môi trường, sinh thái.
- Ít nhất 200 người được chia sẻ các tài liệu sổ tay hướng dẫn thực hành xây dựng KGCC sinh thái
- Ít nhất 10 cơ quan truyền thông (báo chí, truyền hình...) đưa tin về các mô hình không gian công cộng và các hoạt động của dự án
- Một mạng lưới các chuyên gia sinh thái, đô thị, tổ chức cộng đồng... được thành lập và cam kết hợp tác phát triển hệ sinh thái đô thị bền vững

2.4 Các nhóm đối tượng và những người thụ hưởng cuối cùng (được phân chia theo giới tính):

- Ít nhất 1000 người được hưởng lợi từ các không gian công cộng trong đó ít nhất 60% là phụ nữ và trẻ em
- Ít nhất 60 người dân nông cốt (trong đó 50% là phụ nữ) nâng cao năng lực kiến tạo và quản lý các không gian công cộng theo định hướng sinh thái, hòa nhập và bền vững
- Ít nhất 200 người dân đô thị (50% phụ nữ và trẻ em) tham gia các sự kiện

3. Kế hoạch hoạt động cụ thể để thực hiện dự án

Tháng	Mô tả dự án	Tên đơn vị thực hiện
2	<p>Khởi động dự án Khảo sát các địa điểm tiềm năng, đánh giá hiện trạng sinh thái đô thị, đa dạng sinh học và nhu cầu của cộng đồng</p> <p>Các đối tác của dự án và cộng đồng sẽ cùng khảo sát và đánh giá hiện trạng thông qua các phương pháp (đo đạc thực địa, bảng hỏi, phỏng vấn sâu, tham quan sinh hoạt/truyền thông địa phương...) để đưa ra sự lựa chọn cho các mô hình thử nghiệm tại các khu vực của thành phố Huế. Các bên cũng sẽ có các hoạt động nghiên cứu, trao đổi với các chuyên gia, tổ chức trong lĩnh vực bảo tồn đa dạng sinh học và quy hoạch đô thị để tập hợp đầy đủ các thông tin đầu vào quan trọng cho việc thiết kế không gian công cộng.</p>	<p>CCRD Think Playgrounds Địa phương</p>
3	<p>Đề xuất và thông qua các phương án cải tạo các KGCC với sự tham gia của cộng đồng và các bên liên quan (cơ quan ban ngành, nhóm chuyên gia về sinh thái, môi trường và kiến trúc)</p> <p>Các đối tác sẽ tổ chức các cuộc họp cùng cộng đồng và các bên liên quan để cùng thiết kế các không gian công cộng sinh thái. Các không gian sẽ được thiết kế dựa trên hiện trạng sinh thái đô thị, nét văn hóa truyền thống, sinh hoạt tại khu vực, tận dụng tối đa nguồn lực địa phương (nhân lực, nguyên liệu địa phương).</p> <p>Các giải pháp sẽ tập trung vào việc bảo tồn và phát triển đa dạng sinh học như bảo tồn các thực vật và động vật bản địa</p>	<p>CCRD Think Playgrounds Địa phương Các chuyên gia</p>

	thông qua xây dựng các khu vườn cộng đồng tự nhiên, tăng mật độ cây xanh, hạn chế nền bê tông để điều tiết nguồn nước và điều hòa không khí, tăng cường các hoạt động tương tác cộng đồng trong giáo dục và thực hành các hành vi sống xanh (ủ phân hữu cơ, trồng cây, phân loại rác thải...)	
4-6	<p>Tập huấn và hướng dẫn cộng đồng cùng xây dựng các KGCC sinh thái tại các địa điểm lựa chọn</p> <p>3 không gian công cộng sinh thái sẽ được xây dựng tại các địa điểm khác nhau với sự tham gia chủ động của cộng đồng. Các chuyên gia sẽ hướng dẫn và nâng cao năng lực cho cộng đồng trong quá trình xây dựng KGCC như các mô hình vườn cộng đồng, sân chơi, không gian giáo dục tương tác...</p>	<p>CCRD Think Playgrounds Địa phương Các chuyên gia</p>
7	<p>Tập huấn quản lý và duy trì các KGCC với cộng đồng địa phương</p> <p>Các khóa tập huấn về các chủ đề quản lý không gian công cộng, đa dạng sinh thái... sẽ được các đơn vị tổ chức tại cộng đồng địa phương.</p>	<p>CCRD Think Playgrounds Địa phương Các chuyên gia</p>
8	<p>Tổ chức hội thảo chia sẻ kinh nghiệm xây dựng KGCC sinh thái và học tập thực tế tại các địa điểm xây dựng</p> <p>Một hội thảo chia sẻ kinh nghiệm và tham quan học tập thực tế sẽ được tổ chức với sự tham gia của các chính quyền, đơn vị và cộng đồng quan tâm về lĩnh vực sinh thái đô thị tại Việt Nam</p>	<p>CCRD Think Playgrounds Địa phương Các chuyên gia</p>
9-10	<p>Tổ chức sự kiện cộng đồng giáo dục về chủ đề sinh thái/bảo vệ môi trường</p> <p>Dự án sẽ tổ chức sự kiện cộng đồng tại các KGCC được xây dựng để lan tỏa giá trị của dự án cũng như giáo dục cộng đồng về chủ đề sinh thái/bảo vệ môi trường</p>	<p>CCRD Think Playgrounds Địa phương Các chuyên gia</p>

4. Tính bền vững của dự án

4.1 Tính bền vững của dự án:

- Áp dụng các mô hình đơn giản, đầu tư ít và tận dụng nguồn lực địa phương: Dự án sẽ cùng với cộng đồng phát triển các thiết kế dựa vào nguồn lực của địa phương nhằm tạo ra

Vietnam Business for Environment – VB4E

các không gian công cộng gần gũi, thân thiện, tiết kiệm chi phí, bảo trì dễ dàng từ đó thúc đẩy cộng đồng bảo vệ cũng như mở rộng các không gian công cộng này trong cộng đồng.

- Ưu tiên nâng cao năng lực cho cộng đồng địa phương và sự gắn kết cộng đồng: Với việc tập trung nguồn lực cho các hoạt động nâng cao năng lực cho cộng đồng trong quá trình xây dựng và bảo trì các không gian công cộng, huy động nguồn lực của cộng đồng... sẽ góp phần tăng cường tính sở hữu và trách nhiệm của cộng đồng trong việc bảo vệ và vận hành các không gian công cộng một cách hiệu quả nhất.
- Kết nối mạng lưới và hợp tác chiến lược giữa các đơn vị (doanh nghiệp, NGOs, CBOs, chính quyền địa phương, người dân...) là cơ sở quan trọng để đảm bảo các hoạt động của dự án có chiều sâu và tác động toàn diện, phù hợp với hoàn cảnh của địa phương cũng như ưu thế về lan tỏa mô hình trong tương lai.

4.2 Rủi ro và giải pháp

- Không có khu đất công cộng phù hợp để thử nghiệm mô hình: Các đối tác sẽ nghiên cứu và đưa ra danh sách các khu đất tiềm năng (10 -12 khu đất) và làm việc rất kỹ với chính quyền địa phương và đại diện cộng đồng nhằm loại trừ các vấn đề về khu đất (tranh chấp, dự án treo....)
- Người dân không hưởng ứng và tham gia các hoạt động của dự án: Với kinh nghiệm làm việc với cộng đồng lâu năm, CCRD sẽ lựa chọn các địa bàn có các nhóm cộng đồng làm việc hiệu quả để thử nghiệm các mô hình đầu tiên, từ đó sẽ thúc đẩy các địa bàn khác học hỏi và lan tỏa mô hình
- Đại dịch Covid 19 và các tác động tiêu cực: Đại dịch Covid 19 có thể làm ảnh hưởng đến tiến độ dự án. CCRD sẽ xây dựng các phương án/kịch bản phù hợp với diễn biến của dịch bệnh (chuyển từ chế độ làm việc trực tiếp sang làm việc online với các đối tác) cũng như thường xuyên trao đổi với Quỹ nhằm đảm bảo các mục tiêu của dự án được thực hiện hiệu quả trong bối cảnh đại dịch.

5. Đóng góp đối với các lĩnh vực chuyên đề của VB4E:

- **Mục tiêu 1:** thúc đẩy sự tham gia của các tổ chức xã hội (CSOs) địa phương ở thành phố Đà Nẵng, các tỉnh miền Trung và Tây Nguyên trong việc giải quyết các vấn đề về bảo tồn đa dạng sinh học và môi trường bền vững;

Thông qua các hoạt động với sự tham gia của cộng đồng cải tạo các không gian công cộng theo hướng sinh thái, bền vững và hòa nhập, dự án sẽ thúc đẩy hợp tác giữa các đơn vị (tổ chức xã hội, tổ chức cộng đồng địa phương, doanh nghiệp xã hội, các trường học...) để cải thiện chất lượng cuộc sống theo hướng bền vững, nâng cao nhận thức và trách nhiệm của các bên trong việc chung tay bảo tồn đa dạng sinh học và bảo vệ môi trường bền vững.

- **Mục tiêu 2:** nâng cao năng lực của các CSOs địa phương, đặc biệt là các CBOs và các tổ chức cơ sở hoạt động trong lĩnh vực bảo tồn đa dạng sinh học và môi trường bền vững. Ưu tiên hàng đầu của dự án đó là nâng cao năng lực cho cộng đồng dân cư, các tổ chức dựa vào cộng đồng và các đối tác thông qua chuỗi các hoạt động trao đổi kinh nghiệm, tập huấn năng lực, cùng thử nghiệm các mô hình và truyền thông mô hình trên quy mô rộng.

6. Tổng ngân sách:

25.000 USD trong 1 năm

Tổ chức đối tác: Doanh nghiệp xã hội Nghĩ về Sân chơi trong phố (Think Playgrounds) và Hội Liên hiệp phụ nữ thành phố Huế

Vui lòng liên hệ với điều phối viên tại VB4EAlliance@gmail.com để biết thêm thông tin nếu bạn quan tâm đến ý tưởng dự án.

Về CCRD:

Sứ mệnh: CCRD là một tổ chức xã hội dân sự hoạt động phi lợi nhuận, vì sự phát triển của cộng đồng nông thôn. Sứ mệnh của trung tâm là hỗ trợ phát triển cộng đồng bền vững. Nhiệm vụ của Trung tâm là hỗ trợ xây dựng năng lực tổ chức cộng đồng, thực hiện các hoạt động nghiên cứu, chuyển giao và tư vấn kỹ thuật, và thực hiện các dự án phát triển cộng đồng, phát triển sinh kế, quản lý tài nguyên thiên nhiên. Ngoài ra trung tâm còn có nhiệm vụ tìm kiếm và huy động các nguồn lực khác nhau để hỗ trợ phát triển cộng đồng.

Chúng tôi đang làm những gì:

- Dự án Hỗ trợ cộng đồng tôn giáo trong phục hồi rừng ngập mặn tại đầm Lăng Cô - do tổ chức Niwano Foundation tài trợ.
- Dự án Phục hồi rừng ngập mặn tại đầm Lăng Cô, miền Trung Việt Nam- do tổ chức EFN/WWF tài trợ.
- Dự án tăng cường hiệu quả và khả năng thích ứng của các khu bảo vệ thủy sản dựa vào cộng đồng ở vùng đầm phá Tam Giang – Cầu Hai – WAITT FOUNDATION.
- Dự án Phát triển nông thôn Huyện A Lưới- do tổ chức SODI tài trợ thông qua Trung tâm Hy vọng (HOPE center) đồng thực hiện.
- Dự án “xây dựng mô hình bảo tồn cua và phục hồi RNM ven biển Lăng Cô” do MFF/IUCN tài trợ.
- Tư vấn xây dựng nhóm trợ giúp phát triển sinh kế 6 xã thuộc hai tỉnh Quảng Bình và Quảng Trị do Hội chữ thập đỏ Hà Lan tài trợ.

- Tư vấn hỗ trợ quản lý tài nguyên và cải thiện sinh kế ngư dân Đầm phá Thừa Thiên Huế - Do Dự án Hỗ trợ của tổ chức Bắc Âu đến Việt Nam (NAV) tài trợ.
- Dự án quản lý tài nguyên Miền Trung (Gò Đồi và Đầm phá) do Tổ chức phát triển quốc tế IDRC (Canada) tài trợ.